

Povrnitev škode zaradi povodnji

Velike padavine v pretekli zimi in pomladi so v Srbiji povzročile velike povodnji in pojav talne vode na nižjih tereh, kar je gospodarstvu te republike povzročila veliko škodo. Do škode je prišlo tudi v drugih republikah, kakor n. pr. v Makedoniji in na Hrvaškem, toda v manjšem obsegu.

Zlasti veliko škode je nastalo v kmetijstvu, na stavbah, cestah in vodnogospodarskih objektih. Cenijo, da je kmetijstvo utrpelo škode 2.771.891.000 dinarjev. Od tega odpade na Srbijo 2.452.200.000 dinarjev, na Hrvaško 27.427.000 dinarjev in na Makedonijo 292.264.000 dinarjev.

Stavbe so utrpeli škode v višini 3.917.932.000 din. Od tega odpade na Srbijo 3.795.700.000, na Hrvaško 103.108.000 in na Makedonijo 19.124.000 dinarjev.

Ceste so utrpeli škode v vrednosti 2.005.300.000 dinarjev. Od tega odpade na Srbijo 1.929.000.000, na Makedonijo 76.300.000 dinarjev.

Vodnogospodarski objekti so doživeli škodo 250.473.000 din. Od tega odpade na Srbijo 240.163.000, na Makedonijo pa 10.320.000 dinarjev.

Razen tega so utrpeli določeno škodo tudi nekatere druge

panoge kot n. pr. železniški promet.

Skupna škoda znaša 8 milijard dinarjev. Največ škode je nastalo na ozemlju Vojvodine, naše najvažnejše žitnice, kjer škoda dosega približno 5 milijard dinarjev, od tega pa samo na stavbah — 3,4 milijarde dinarjev.

Zvezni izvršni svet je obravnaval ta problem, ki je nastal zaradi posledic povodnji in pojava talne vode, in sprejel ustrezne sklepe, ki želijo pomagati gospodarskim organizacijam in individualnim interesentom, ki so bili prizadeti po tej nesreči.

Tako so določili, da bodo dodelili iz vodnega sklada za letošnje leto 416.440.000 dinarjev, in sicer:

za stroške pri obrambi pred povodnjami na rekah zveznega pomena — 69 milijonov dinarjev in

za rekonstrukcijo in ureditev tistih objektov, ki jih je poškodovala povodenj zveznih rek — 347 milijonov 440 tisoč dinarjev.

Znatna sredstva so odobrili tudi iz zveznih rezerv, pa tudi iz investicijskega sklada bodo dajali kredite gospodarskim organizacijam. Tako so iz zveznih rezerv odobrili 130 milijonov dinarjev za rekonstrukcijska dela

in ureditev vodnogospodarskih objektov na republiških in okrajnih rekah ter za stroške zaščite pred poplavami na teh objektih. Z enako količino sredstev bodo v teh delih udeleženi tudi okrajni in republike.

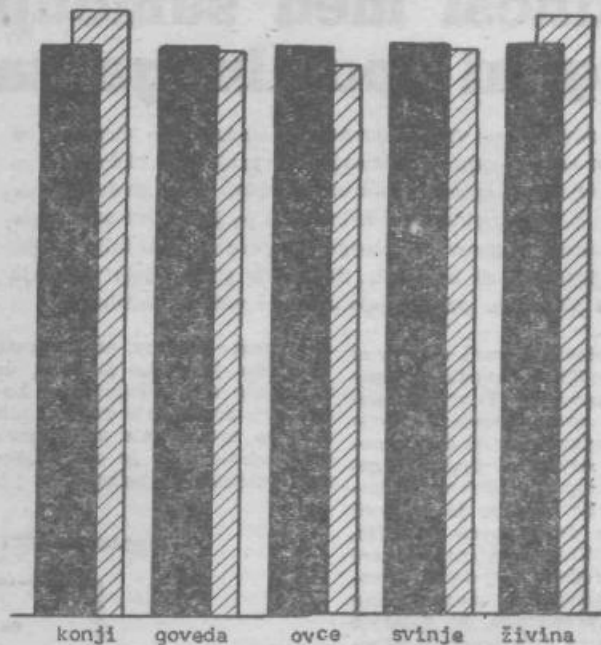
Razen tega so bila odobrena sredstva v znesku 1 milijarde dinarjev za posojila posameznikom, ki so utrpeli škodo zaradi povodnji. Ta sredstva bodo uporabili za nabavo gradbenega materiala. Višino obresti in vrnitveni rok dobo določili kasneje.

Določeno je, naj zahteve za odobritev posojil posamezniki pošljejo občinskim ljudskim odborom, občine pa naj jih dostavljajo okrajnim komisijam s svojim predlogom višine posojila. Pri tem morajo seveda upoštevati obseg škode in ekonomsko moč prosilca. Ljudski odbor bi dal banki jamstvo za predloženi znesek.

Menijo, da bo po odobritvi teh in prejšnjih kreditov letos uporabljeno 2,5 milijarde dinarjev za rekonstrukcijo vodnega sistema v žitnem območju, kar bo vsekakor močno prispevalo k ureditvi vodnega sistema v tem tako važnem gospodarskem območju.

B. V.

ŠTEVILČNO STANJE ŽIVINE

Po anketi, ki jo je napravil zvezni Zavod za statistiko, se je do 15. januarja 1956, v primerjavi s stanjem na dan 15. januarja 1955, število konj povečalo za 5,8%, perutnine pa za 5,2%. Število goved in prašičev se je neznatno zmanjšalo: goved za 1,2%, prašičev pa za 1,5%, medtem ko se je število ovc zmanjšalo za 3,8%.

Število konj se je dvignilo zato, ker govedo vse bolj zamenjujejo konji kot vprežne živali in ker konje uporabljajo tudi za prevoznitvo. Majhno zmanjšanje števila goved ni zaskrbljujoče, kajti to število je kljub temu večje kakor v kateremkoli letu po vojni, razen leta 1955. Do zmanjšanja števila

govod in prašičev je prišlo zaradi večjega klanja lanč.

Posebno pozornost pa zasluži zmanjšanje števila ovc, ki se nadaljuje že drugo leto. Na to vplivajo predvsem razne nalezljive bolezni, zlasti metiljavost, ki zmanjšuje prirastek. Po drugi strani pa je učinkovito zatiranje kokoške in drugih nalezljivih bolezni privedlo do povečanja števila perutnine.

Omenjeni podatki vsekakor pričajo o nekaterih negativnih težnjah v gibanju našega žvinnorejskega sklada, ki se kažejo po eni strani v povečanju števila konj, po drugi strani pa v zmanjšanju števila ovc, prašičev in delno tudi goveda.

Plan pospeševanja kmetijstva v vinkovaškem okraju ZADRUGE BODO LETOS DALE OKROG 130 MILIJONOV ZA MEHANIZACIJO

V programu za pospeševanje kmetijstva vinkovaškega okraja zavzema nakup mehanizacije važno mesto. V prihodnjih petih letih nameravajo kmetijsko proizvodnjo, zlasti pa poljedelstvo, popolnoma mehanizirati. Sedaj imajo v okraju na privatnem, združenem in državnem sektorju okrog 13 tisoč konjskih vpreg in 147 traktorjev. S tem lahko v normalnem roku obdelajo samo okrog 40% zemljišča. Poseben problem predstavlja obdelava okrog 30 tisoč hek-

tarov ogrožene zemlje, ki jo vsako leto samo delno obdelujejo.

Kmetijske zadruge vinkovaškega okraja bodo imele letos okrog 130 milijonov dinarjev lastnih sredstev, ki jih bodo investirali v opremo. Iz lokalnih skladov za pospeševanje kmetijstva bodo zagotovili za opremo 10%. Kakor računajo v orientacijskem programu, morajo v petih letih zagotoviti okrog dve milijardi investicijskih kreditov za mehanizacijo kmetijstva.

Po vaseh vinkovaškega okraja je prav tako velik problem skladišče. Sedaj skladišča lahko sprejmejo samo 450 vagonov pridelkov. Skladišče za semensko blago sploh nimajo, čeprav v tem okraju pridelajo vsako leto nad tisoč vagonov semenskega žita in drugih kultur. Zato računajo, da bodo v prihodnjih petih letih zgradili pet skladišč po 80 vagonov, 10 skladišč po 20 vagonov in skladišče za semensko blago.

Razen tega bodo morali ku-

piti 4 prenosne delavnice za popravilo kmetijskih strojev, v večjih vaseh pa bodo morali napraviti nekoliko remontnih delavnic ter večjo delavnico za generalna popravila, kjer bi lahko popravili okrog 1500 traktorjev in drugih strojev na leto.

Kadar govorimo o vinkovaškem okraju, je treba omeniti tudi to, da so zadrugne organizacije letošnjo pomlad vzele

v najem od privatnih kmetov okrog 10 tisoč oralov zemlje. To pa je komaj del vse zemlje, ki jo kmetje nudijo za drugim v obdelavo. Vendar pa zadruga ne morejo prevzeti večjih površin, ker nimajo dovolj mehaničnih obdelovalnih sredstev. V vaseh tega okraja ustanavljajo zdaj servise za mehanično obdelavo zemlje. Dozdaj so ustanovili 6 takih servisov, ki imajo 28 traktorjev. R. Krunčič

DRŽAVNA POMOČ KMETIJSTVU NA NORVEŠKEM

Politika pomoči in pospeševanja kmetijstva na Norveškem ima nekaj posebnih značilnosti, ki so nastale zaradi položaja norveškega gospodarstva v svetu in zaradi položaja kmetijstva v njenem gospodarstvu. S kmetijsko proizvodnjo, ki sodeluje v skupnem letnem bruto produktu Norveške z 8%, se ukvarja samo 20% prebivalstva. Uvažati morajo velike količine, 50 do 60 odstotkov skupne kalorične vrednosti potrošnje hrane v državi. Norveška pa ima razne težave pri uravnovešanju svoje plačilne bilance. Uvoz nekaterih pridelkov je še večji od povprečja, kot na primer pri potrošnji krušnega žita, katerega uvažajo 90%, krmilnih rastlin pa uvažajo 50 odstotkov. Zato si država prizadeva, da bi izboljšala kmetijsko proizvodnjo in tako zmanjšala odvisnost od uvoza, da bi zadostila domačim potrebam po mleku, surovem maslu, siru in jajcih, sadju in zelenjavi, in kar najbolj povečala proizvodnjo žita in živalske krme. Čeprav odpade 75% vrednosti kmetijske proizvodnje na živalske proizvo-

de, vendar država ne sili proizvodnjo na izvoz katerekoli panoge. Izvažajo samo malo volne in morebitne sezonske presežke nekaterih živalskih proizvodov.

Struktura posestev

Na Norveškem prevladujejo majhna in drobna gospodarstva. Neto dohodek od delovne ure kmetov s posestev od dveh do pet hektarov znaša samo 74% dohodkov, ki jih dosežejo gospodarstva s 50 in več hektari. Občutne razlike so tudi v učinkovitosti dela v raznih področjih države zaradi raznovrstnosti zemljepisnih in klimatičnih pogojev. Država posega v kmetijstvo, ne samo da bi dosegla večjo neodvisnost od uvoza kmetijskih pridelkov, temveč da bi s sistemom vzdrževanja cen in raznimi subvencijami izboljšala življenjske razmere malih posestnikov, ki v današnjih pogojih niso sposobni za življenje, niti ne zagotavljajo učinkovitejšo zaposlitev delovne sile.

Z »zakonom o zemlji«, ki so ga sprejeli lani, so omogočili združevanje majhnih gospodarstev. Država daje pomoč pri kupovanju zemlje z namenom, da bi se drobna posestva povečala. S tem so podane tudi možnosti, da se prepriči delitev obstoječih gospodarstev in da se poveča njihova učinkovitost. Razen tega so povečali mrežo kmetijskih svetovalcev, tako da pride na vsako občino po eden, uvedli so pa tudi po vseh okrajih posebno službo za upravljanje gospodarstev.

S sistemom subvencije si država prizadeva izboljšati kmetijsko proizvodnjo predvsem malih kmetij. Razen splošne subvencije za nakup umetnih gnojil dobivajo drobna gospodarstva še dopolnilne subvencije, ki naj bi spodbujale proizvodnjo živalske krme. Majhna posestva so tudi sicer usmerjena na žvinnorejo. Država daje posebne subvencije v gorskih krajih in fjordih za proizvodnjo mleka in krompirja, ki ga uporabljajo za krmo.

Tržišče kmetijskih pridelkov so uredili s pogodbo med vlado in kmetijskimi organizacijami na podlagi posebnega proračuna, ki omogoča cenitev stanja v kmetijstvu in položaja kmetovalcev. S prometom s kmetijskimi pridelki se dejansko ukvarjajo zadruga. Za žito velja državni monopol, cene so zajamčene, medtem ko največji del prometa z drugimi pridelki opravljajo zadruga. Po zadrugah se proda 100 odstotkov mleka, 50% mesa, okrog 45% jajc in 30% sadja in zelenjave. Cene mleka so v trgovini na drobno maksimalne, medtem ko cene za druge pridelke svobodno oblikujejo v okviru predpisov o ureditvi tržišča.

Ves sistem pomoči kmetijstvu se financira predvsem s lastnimi dohodki. Na prodajo mleka, mesa, jajc, sadja, zelenjave in krzna je predpisan davek, ki se giblje od 0,5 do 2% kmetove cene. Davke, ki jih dobijo od prodaje posameznih pridelkov, uporabljajo za vzdrževanje trd-

nih in določenih cen posameznih pridelkov. Razen tega pa država daje še posebno pomoč za boljše organizacijo trgovinske mreže in tržišča, za gradnjo hladilnicov za mlečne izdelke in meso, mlekarn, klanic, podjetij za spravljanje jajc, skladišč za krompir, sadje in zelenjavo, da bi tako onemogočila sezonske spremembe cen in zagotovila bolj enakomerno preskrbo v vsem letu. V trgovini na drobno, se za prodajo živih plača 10% prometnega davka. Posamezni pridelki so zaščiteni s carino, tako da carinska politika dopolnjuje notranji sistem urejevanja tržišča kmetijskih pridelkov. Carinska zaščita se dviga do 80,8% pri suhem svinjskem mesu, pri svežem mesu znaša 28,9%, pri siru 25%, pri jabolkih od 11,5 do 43%, pri zelenjavi od 14,3 do 26%. 40,8% uvoza hrane je ilberalizirano, medtem ko je uvoz konzerviranega mesa, surovega masla, jajc, svežega sadja in zelenjave, konzerviranega sadja, posušene zelenjave in mesa kontingentiran.

M. N.